

چارچوب مفهومی کلینیک کارآفرینی با محوریت آموزش‌های غیر رسمی

غدیر فاخر^۱

فریدون آزما^۲

سامره شجاعی^۳

محمود مستقیمی^۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۵/۰۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۰/۱۵

چکیده:

پژوهش حاضر با محوریت آموزش‌های غیررسمی به ویژه مجموعه آموزش‌های مهارتی ارائه شده در سازمان آموزش فنی و حرفه ای با رویکرد آمیخته به مرحله اجرا درآمد. روش پژوهش از نظر هدف، بنیادی و از نظر نحوه گردآوری اطلاعات در دو سطح کیفی، رویکرد اشتراوس و کوربین (۱۹۹۸) و کمی (توصیفی از نوع پیمایشی) بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه اساتید دانشگاهی حوزه کارآفرینی، فارغ التحصیلان ودانشجویان رشته کارآفرینی، مدیران سازمانی متولی اشتغال و کارآفرینی وهمچنین کارآفرینان می‌باشد. ابزار جمع آوری اطلاعات در بخش کیفی مصاحبه ساختاریافته بود که تحلیل اطلاعات آن به شیوه کُد گذاری (باز، محوری و انتخابی) روی نمونه ای مشتمل بر ۱۵ نفر، با روش نمونه گیری گلوله برفی انتخاب و با آنها مصاحبه شد و برای سنجش روایی در این تحقیق از نظرات کارشناسان متشکل از ۸ نفر از فعالان حوزه کارآفرینی و آموزش استفاده شد به علاوه، مدل نهایی برای بازبینی برای این گروه ارسال شد و نظرات آنها در جمع بندی تحقیق استفاده شد و همچنین سنجش پایایی بخش کیفی روش لینکلن گوبا بوده که مبتنی بر چهار شاخص اعتبار، اعتماد، تایید پذیری و انتقال پذیری به عنوان زیر مجموعه می‌باشد در بخش کمی ابزار اصلی سنجش، پرسشنامه محقق ساخته با سنجش روایی به روش محتوایی و با تایید اساتید دانشگاه و خبرگان حوزه کارآفرینی انجام گرفت همچنین برای بررسی و برآورد پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده گردید که برای حوزه‌های مورد نظری بیشتر از ۰/۷۴ برآورد شد و به معنای آن است که از پایایی لازم برخوردارند. در بخش کمی جامعه آماری این پژوهش شامل مدیران ستادی و کارشناسان کارآفرینی و آموزش‌های مهارتی خراسان شمالی بالغ بر ۱۷۵ نفر بوده است که به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده و بر مبنای حداقلی نرم افزار کمترین مربعات جزئی هوشمند، در سطح خطای ۰۵٪، تعداد ۱۲۰ نفر از آنان بعنوان نمونه تحقیق انتخاب شدند. نتایج نشان داد که مولفه آموزش‌های کلینیکی (مهارتی) فنی و حرفه ای با ۵ مقوله (اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، سازمانی، آموزشی) و با ضریب تاثیر (۰/۹۸۲)، مولفه دانشگاه اینترنتی (مجازی) با ۵ مقوله (بومی سازی، فناوری، حقوقی، پهنه علم و فناوری، تکنولوژی آموزشی) و ضریب تاثیر (۰/۷۶۱) و در نهایت مولفه آموزش خصوصی با ۵ مقوله (فردی، بین فردی، مدیریت، رسانه، رفتاری - روانشناختی) و ضریب تاثیر (۰/۴۹۱) از مهمترین عوامل موثر بر آموزش‌های غیر رسمی می‌باشند و نظریه اولیه تشکیل کلینیک کارآفرینی با محوریت آموزش‌های غیر رسمی بر اساس مقوله‌های یاد شده به صورت الگوی مفهومی تدوین و تفسیر گردید.

کلیدواژه‌ها: کلینیک کارآفرینی؛ آموزش‌های غیر رسمی؛ آموزش‌های مهارتی

۱- گروه کارآفرینی، واحد علی آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی آباد کتول، ایران.

۲- گروه کارآفرینی، واحد علی آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی آباد کتول، ایران. (نویسنده مسئول)

۳- گروه کارآفرینی، واحد علی آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی آباد کتول، ایران.

۴- گروه کارآفرینی، واحد علی آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی آباد کتول، ایران.

مقدمه:

ضرورت و اهمیت موضوع سرمایه گذاری در آموزش که به شکل گیری سرمایه انسانی منجر می شود به منزله ی موتور رشد اقتصادی تلقی شده است. سرمایه انسانی به دو صورت در رشد اقتصادی نقش دارد: نخست آنکه موجب افزایش بهره وری فردی می شود که این امر در مجموع کشور را به سمت تولید بیشتر سوق می دهد و دوم آنکه در بهره وری همه ی عوامل موثر بر تولید اثر می گذارد. شکل گیری سرمایه انسانی هر روز بیش از پیش مورد توجه سیاستگذاران کشورهای جهان سوم قرار می گیرد و الگوهای رشد اقتصادی درون زا بر اهمیت سرمایه گذاری روی دانش به ویژه آموزش پایه به منزله ی عامل اساسی در توسعه اقتصادی تاکید می کنند

صاحب نظران بسیاری درباره ماهیت کلینیک کار آفرین بحث کرده اند و تعاریف بسیاری از این مفهوم ارائه شده است؛ یکی از صاحب نظران، کلینیک کار آفرین را سازمانی که به ایجاد و معرفی محصولات، فرآیندها و نظام های نوین تعهد دارد، معرفی کرده است و دیگری کلینیک کار آفرین را مفهومی چندبعدی که فعالیت های شرکت را به نوآوری در محصول و فن آوری همچنین مخاطره پذیری و پیشگامی متوجه می سازد، تعریف کرده است. آنچه که از مجموع تعاریف کلینیک کار آفرین برمی آید، این است که همه ی صاحب نظران، بر نوآوری (در محصول، تکنولوژی، فرایند، سازماندهی و روش های بازاریابی) در این سازمان ها توافق دارند و بعضا بر پیشگامی، مخاطره پذیری، تغییر پارادایم های رقابت (قالب شکنی) و رشد (تأسیس واحدهای جدید) تأکید دارند. (احمدپور، ۱۳۸۳). مفهوم کلینیک های کارآفرینی فنی و حرفه ای مفهومی بحث برانگیز است که تمام سطوح تحصیلات و آموزش های رسمی، غیررسمی، مادام العمر، عمدی و غیرعمدی را در برمی گیرد (بت^۱، ۲۰۰۳).

به منظور روش شدن مفهوم یادگیری غیررسمی، سه واژه آموزش رسمی، آموزش غیررسمی و یادگیری غیررسمی تعریف می شود

آموزش رسمی: به همه رویدادهایی اشاره می کند که عمدتاً " برنامه ریزی شده اند، برنامه زمانی ثابت و منظم، سلسله مراتب، سطوح متفاوت و الزامات ورودی دارند، و درون مؤسسات آموزشی انجام می گیرد.

آموزش غیررسمی^۱: به همهٔ رویدادهای یادگیری تعمداً^۱ برنامه ریزی شده در محیط‌های سازمانی گفته می‌شود. آموزش غیررسمی ویژگی‌های ساختار سلسله مراتبی، الزامات ورودی و برنامهٔ زمانی منظم را شامل نمی‌شود. آموزش‌های درون شغل و بیرون از شغل، سمینارها و کارگاه‌های آموزشی از آموزش‌های غیررسمی‌اند. یادگیری غیررسمی یا غیرعمدی است که به صورت روزانه ممکن است رخ دهد. یادگیری، فرایندی طبیعی عمدی غیررسمی کمتر سازماندهی شده و ساختارمند است و ممکن است شامل همهٔ فعالیت‌های قلمروخانواده، محیط کاروردر طول زندگی یک فرد باشد.

یادگیری غیررسمی: شامل یادگیری، خودهدایتی یادگیری از طریق انجام دادن وظایف، یادگیری از طریق مشاهده، تأمل، مطالعهٔ کتاب و صحبت با همکاران است. به بیانی دیگر، به فرایندهای آگاهانه و ناآگاهانه روزانه که به کسب شایستگی‌ها منجر می‌شود، یادگیری غیررسمی گفته می‌شود. این یادگیری بیشتر تصادفی است، ممکن است توسط یادگیرنده قابل شناسایی نباشد (آلودرن^۲، ۲۰۱۰).

بنابراین، براساس معیار رسمیت، یادگیری به دو نوع رسمی و غیررسمی تقسیم می‌شود، همچنین آموزش‌های رسمی و غیررسمی یادگیری رسمی را به وجود می‌آورند. به عبارت دیگر، یادگیری غیررسمی فرآیندی استقرایی از تأمل و عمل است تأمل عبارت است از رجوع و برگشتن به آنچه اتفاق افتاده، به بیانی دیگر در تأمل اندازه گیری نتایج در مقابل پیامدهای مورد انتظار و ارزیابی آثار و نتایج آن مورد توجه است. اگر ارتباط مناسب بین عمل و پیامد برقرار نشود، یادگیری از تجربه بسیار سخت است. تأمل به افراد فرصت می‌دهد تا از اشتباهاتشان درس بگیرند و جهت کاهش خطاها و اشتباهات مجدد تلاش کنند (تنین باوم^۳، ۲۰۱۰). تجربه از تکرار عمل متفاوت است. تجربه از طریق وفق دادن فرد با شرایط متنوع به دست می‌آید بنا براین هر فردی که از هر فرصتی استفاده و بهره برداری کند، می‌تواند توانایی‌های را پرورش دهد. بنابراین، افراد باید تشویق شوند تا خود، تجربه به دست آورند و بسیار مهم است که مدیران یاد بگیرند چگونه به طور مستمر خود را پرورش دهند (اسومورا^۴، ۲۰۱۰). بین یادگیری غیررسمی و رسمی تفاوت‌هایی مطرح شده است که برخی از مهم‌ترین آن‌ها در جدول (۱) بیان شده است

^۱Non formal education

^۲Alonderien

^۳ Tannenbaum

^۴ Isomura

جدول (۱). تفاوت‌های یادگیری غیررسمی و رسمی

ویژگی‌های یادگیری رسمی	ویژگی‌های یادگیری غیر رسمی
در محیط‌های آموزش رسمی رخ می‌دهد	در محیط‌های غیر رسمی و در تعاملات اجتماعی رخ می‌دهد.
سازمان محور است فرصت‌ها ای یادگیری به طور هدفمند توسط سازمان فراهم می‌شود.	یادگیرنده محور است، یعنی خود فرد فعالیت‌ها و موقعیت‌های یادگیری اش را شکل می‌دهد.
به طور آگاهانه برای آن برنامه ریزی می‌شود.	معمولاً نا آگاهانه، بی برنامه و نقشه پیشین است.
به مدرک و درجه ختم می‌شود.	هدف دریافت مدرک و درجه نمی‌باشد

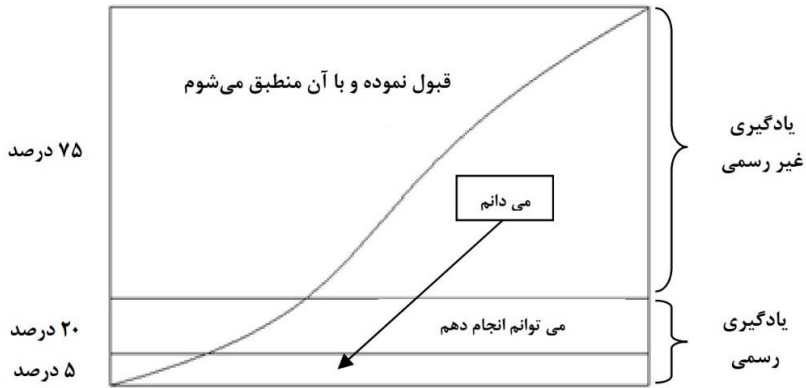
دورویکرد اصلی رسمی (شامل آموزش‌های رسمی و فعالیت‌های توسعه ای مانند مرشدی) و غیررسمی (شامل فعالیت‌های خودهدایتی یا خودیاری گری مانند خواندن کتاب و به کارگیری برنامه‌های کامپیوتری تعاملی) برای پرورش کار آفرینان شناسایی کرده است. مدیران سازمان‌های اروپایی برای پرورش شایستگی های خود از گفت و گوهای غیررسمی با همکاران، جست و جو در اینترنت، آزمون و خطا و مطالعه مجله‌های تخصصی بیشترین استفاده را داشته‌اند (کیس بو^۱، ۲۰۱۲).

بعضی از نظریه پردازان و پژوهشگران هم با انجام بررسی‌های تطبیقی، در عمل درصد برآمده اند، هم عرض بودن آموزش غیررسمی و آموزش رسمی را نتیجه بگیرند. به عنوان مثال (مونزاک^۲ ۲۰۱۱) در بررسی آموزش یکی از مفاهیم علوم از، طریق آموزش رسمی و آموزش غیررسمی، گزارش می‌دهد که آموزش مفهوم مورد نظر به صورت آموزش غیررسمی به همان اندازه بوده است که فراگیران در جریان آموزش رسمی خود به اکتساب آن رسیده بودند. اما غالب پژوهشگران از آموزش غیررسمی، به صورت آموزش مکمل آموزش‌های رسمی یاد کرده و تأکید ورزیده اند که حالت اخیر نتایج قابل توجهی در برخواهد داشت. ترکیب آموزش رسمی و غیررسمی، در دو سطح مورد توجه پژوهشگران و اولیای فرهنگی و آموزشی قرار گرفته است. در سطح نخست، آموزش غیررسمی در جهت پوشش دادن به نواقص مباحث ارایه شده درجریان آموزش رسمی پیشنهاد شده است. اما در سطحی دیگر، آموزش غیررسمی جهت پوشش دادن به ضعف ساختاری آموزش رسمی، بویژه در کشور های توسعه نیافته، مورد توجه قرار گرفته است. در ادامه، به اجمال هر دو سطح مورد نظر، مطرح می‌گردند.

^۱Casebow

^۲ Monzack

نمودار(۱) درصد یادگیری رسمی و غیر رسمی

با توجه به مباحث گفته شده در مورد آموزش رسمی و غیر رسمی و اهمیت آموزش غیر رسمی، که موضوع اصلی این پژوهش می‌باشد به بیان انواع آموزش‌های غیر رسمی می‌پردازیم.

انواع آموزش‌های غیر رسمی :

۱- آموزش‌های کلینیکی فنی و حرفه ای

۲- دانشگاه اینترنتی (مجازی)

۳- آموزش خصوصی

مفهوم آموزش‌های کلینیکی بحث برانگیز است که تمام سطوح تحصیلات رسمی، غیررسمی، مادام العمر، عمدی و غیرعمدی را در برمی گیرد (بت، ۲۰۰۳) نزدیک ترین مفهوم مراکز فنی و حرفه ای، کاهش موانع زمانی و مکانی و محدودیتهای مربوط به برخی از مقررات نظام آموزشی متعارف به منظور ایجاد زمینهای ارائه آموزش مهارتی به افرادی که به دلیل عدم دسترسی به مراکز آموزشی عالی، نداشتن فرصت کافی و محدودیتهای شغلی و اقلیمی، از امکان کمتری برای بهره مندی از آموزش متعارف برخوردارند، می‌باشد. این نوع آموزش به طرق‌های مختلف صورت گرفته و امکان برخورداری از آموزش بیشتر، کاهش هزینه‌های آموزشی، افزایش دامنه مطالب ارائه شده، انعطاف پذیری آموزشها و مزایای متعدد دیگر را به همراه دارد همچنین با بکارگیری این نوع آموزش و با بهره مندی از فناوریهای جدید در ارائه خدمات آموزشی، فرایند یادگیری با مشارکت یادگیرندگان تسهیل میشود (ابراهیم زاده، ۱۳۸۶)

آموزش‌های اینترنتی (مجازی): واژه مجازی واژه‌ای است که در رشته انفورماتیک استفاده شده و به معنای آن چیزی است که به صورت فیزیکی وجود ندارد، اما از طریق نرم افزارها موجودیت پیدا میکند (دایره المعارف آموزش عالی، ۱۳۸۳). آموزش‌های مجازی از آن جهت مجازی نامیده شده است که وجود فیزیکی ندارد و کارکردهای اصلی خود را (آموزش، پژوهش و خدمات) خارج از محیط فیزیکی و در دنیای شبکه‌ای از طریق فناوریهای اطلاعات و ارتباطات انجام می‌دهد (همان منبع).

آموزش‌های مجازی راهی برای مواجه شدن با چالش‌های قرن اخیر در حوزه آموزش است و پاسخی است که نظام آموزشی موجود به نیازهای جدید، اضطراری و اساسی جامعه می‌دهد زیرا یکی از ویژگی‌های اصلی آموزش‌های سنتی، ضرورت حضور فیزیکی یادگیرندگان در کلاس درس در حین آموزش است. این شرایط ضروری، برای تعداد زیادی از شهروندان که به دلایل مشکلات کاری، اقتصادی، سلامتی و غیره، امکان حضور فیزیکی در کلاس‌های درس را ندارند و نمیتوانند از نظام آموزش حضوری استفاده کنند محرومیت‌هایی را ایجاد کرده است. از طرفی، جوامع امروزی نمی‌توانند این محرومیت را بپذیرند و ناگزیرند از منابع انسانی برای توسعه اقتصادی، فرهنگی، علمی و فناوری، بیشترین بهره را ببرند. بنابراین، نیازمند ارائه راه حلی هستند که به این گروه محروم امکان دهد به بهترین وجه از نظام آموزشی استفاده کنند. این امر فقط از طریق روش‌های جدید و انعطاف پذیر یادگیری از دور با کیفیت و با استفاده از محیط‌های یادگیری مجازی که به لحاظ کیفی توان رقابت با محیط‌های سنتی پذیرفته شده قبلی را داشته باشد، امکانپذیر است (باراجاس و آون^۱، ۲۰۰۶). از این رو آموزش‌های مجازی پدیده‌ی جدیدی است که همزمان با انقلاب فناوری داده است و سبب تغییر نظام آموزش از دور از یک نسل (نسل استفاده از رادیو و تلویزیون، مناظرات ویدیویی و...) به نسل دیگر (فرصتهای یادگیری وب محور متقابل و فرصتهای متقابل هوشمند) شده است (جعفری^۲، ۲۰۰۹؛ جورجیوا، تودورو، اسمریکرو^۳، ۲۰۰۳).

آموزش خصوصی: طی سه دهه اخیر رواج کلاسهای خصوصی برای جبران عقب ماندگی‌های درسی یا قبولی در رشته‌های دانشگاهی به صورت یکی از رایجترین پدیده‌های آموزشی در سراسر گیتی درآمده است، به گونه‌ای که در بعضی از کشورها همچون کره جنوبی، تایوان و ژاپن هزینه‌های آموزشی که خانواده‌ها صرف این کلاسها می‌کنند، بسیار بیشتر از کمکی است که به نظام آموزش

^۱ Barajas and Avon

^۲ Jaafari

^۳ Georgieva, Todorov, Smrikarov

رسمی می‌نمایند (بیون^۱ ۲۰۱۰؛ داوسون^۲ ۲۰۱۰) رواج این پدیده به حدی است که در سالهای اخیر از آن با اصطلاح "نظام آموزش و پرورش سایه" یاد میکنند، یعنی نظام آموزش خصوصی همچون سایه ای از نظام آموزش رسمی در جوار و دوشادوش آن فعالیت میکند، با این تفاوت که همچون دیگر سایه‌ها، لزوماً تابع خالق خود نیست و حتی در بعضی از مواقع، نظام اصلی سازمان آموزشی راتحت تاثیر خود قرار میدهد (بری^۳، ۲۰۰۹) بسیاری از پژوهشگران کشورهای دیگر دلیل اصلی بروز این پدیده را ضعف نظام آموزشی سازمان در رفع نیازهای واقعی کارآموزان میدانند (علی^۴، ۲۰۱۳؛ آیداگل^۵ آیداگل^۵، ۲۰۱۴؛ لائو^۶، ۲۰۱۴). باوجود اینکه این استدلال در مورد بسیاری از نظامهای آموزشی ضعیف صادق است، اما واقعیت نشان میدهد که این پدیده به شدت در جوامعی که دارای موفقترین نظامهای آموزشی هستند برحسب عملکرد کارآموزان در آزمونهای بین‌المللی مانند تیمز و پرلز و در کشورهایی همچون کره جنوبی، ژاپن، تایوان، هنگ کنگ و سنگاپور، نیز رواج دارد (کوان^۷، ۲۰۱۱؛ لیو، ۲۰۱۲) همچنین میتوان رواج آموزش خصوصی را متاثر از عواملی دانست که لزوماً آموزشی نیستند، برای مثال تجارب کشورهایی همچون کامبوج و گرجستان به عوامل اقتصادی و به ویژه کمی حقوق و دستمزد آموزش دهندگان اشاره دارند (برم و سیلوا^۸ ۲۰۱۴؛ کوباکیدزه^۹ ۲۰۱۴) علاوه بر این از نقش فرهنگ نیز نباید غافل شد، زیرا در بعضی از جوامع به ویژه کشورهای جنوب و شرق آسیا همچون چین آموزش خصوصی تکمیلی دارای سابقه فرهنگی طولانی و ریشه دار است (ژانگ^{۱۰}، ۲۰۱۳).

از آنجا که جمهوری اسلامی ایران از کشورهای در حال توسعه بوده است و توجه به آموزش و توانمندسازی منابع انسانی بسیار ضروری به نظر می‌رسد، برخی از وزارتخانه‌ها و ادارات به صورت آموزش‌های رسمی و غیررسمی اقدام به برگزاری دوره‌های آموزشی جهت ارتقاء مهارتهای افراد نموده‌اند. در این راستا می‌توان به آموزش‌های غیر رسمی که از طرف کلینیکهای کارآفرینی خراسان

۱ Byun

۲ Dawson

۳ Berry

۴ Ali

۵ Aydagül

۶Lao

۷Kuan

۸ Brehm & Silova

۹ Kobakhidze

۱۰ zhang

شمالی برگزار شده اشاره کرد که با هدف توانمند سازی کارآفرینان و علاقه مندان در زمینه‌های مختلف هنری، صنعتی و غیره دایر گردیده است. با توجه به مطالب گفته شده در مورد کار آفرینی و کلینیکهای کار آفرین و لزوم آموزش‌های غیر مستقیم (به ویژه در شرایطی همچون بروز و شیوع پاندمی کرونا و یا موارد مشابه) ضرورت دیدیم در مورد این کلینیکهای کارآفرین پژوهشی انجام گیرد تا بتوان پاسخی مناسب و مبتنی بر تحقیق و پژوهش برای الزامات و سئوالات ذیل ارائه نمود:

عوامل موثر در شکل گیری کلینیک کارآفرینی کدامند؟

اولویت بندی عوامل موثر بر شکل گیری کلینیک کارآفرینی چگونه است؟

روابط بین متغیرهای موثر بر کلینیک کارآفرینی چگونه است؟

روش شناسی:

پژوهش حاضر از نوع آمیخته از دو روش کیفی و کمی می‌باشد. روش این تحقیق از نظر استراتژی آمیخته و از نظر مسیر اجرا پیمایشی، روش پژوهش از نظر هدف، بنیادی و از نظر نحوه گردآوری اطلاعات در دو سطح کیفی، رویکرد (اشتراوس و کوربین^۱ ۱۹۹۸) و کمی (توصیفی از نوع پیمایشی) بود.

روش داده بنیاد به دلیل آنکه یک شیوه استقرایی کشف نظریه بوده، امکان فراهم آوری گزارش نظری از ویژگی‌های عمومی موضوع را میسر می‌نماید. در این نظریه روالی نظام مند و کیفی از طریق عناصر راهبردی تحلیل تولید نظریه به کار گرفته می‌شود که مراحل اجرای این عناصر در این پژوهش به ترتیب ذیل می‌باشد:

۱- کدگذاری باز: روش استخراج کدهای اولیه از طریق تحلیل متن مصاحبه و استخراج کدهای اولیه از آن‌ها بوده است. یادآور می‌شود کدهای استخراج شده یا بطور مستقیم توسط مصاحبه شونده‌گان بیان شده بود و یا کدهای تلویحی بودند که توسط نرم افزار Atlas Ti از متن مصاحبه‌ها استخراج شد. در این تحقیق مرحله اول از فرآیند کدگذاری باز به دقت انجام شد که در نهایت در مجموع ۳۶۰ کد از متن مصاحبه‌ها استخراج و در نرم افزار قرار گرفت.

۲- کدگذاری محوری: کدگذاری محوری در واقع روش ایجاد مفاهیم است که از طریق تحلیل مقایسه ای مداوم و کشف ارتباط منطقی بین کدها با رجوع مکرر به متن اصلی مصاحبه‌ها انجام می‌شود. و در این پژوهش ۱۵ کد محوری به دست آمد.

۳ - کدگذاری انتخابی: در مرحله بعد به علت تعداد فراوان، مفاهیم طبقه بندی گردید و به مقولات تبدیل شدند. در این مرحله از تجزیه و تحلیل داده ها، روش تشکیل مقوله‌ها دنبال گردید..

تحلیل مقایسه ای مداوم و تعیین ارتباط منطقی بین مفاهیم استخراج شده با مراجعه مکرر به متن اصلی مصاحبه ها، انجام شدو در اینجا نیز ابزار اصلی محقق برای کشف و تولید مقوله‌های تحقیق بوده است پس از انجام این مرحله از کدگذاری، مقوله‌های بدست آمده مجدداً بازبینی و مرور شده و ارتباط میان مقوله و روابط و وابستگی‌های آن‌ها کشف شد. سپس مقوله‌ها دسته بندی شده و در گروه‌های کلی تری قرار گرفت در مجموع مصاحبه‌های انجام شده ، تعامل میان عوامل این گروه‌های کلی، نگاشت نهایی مولفه‌های مهم در حوزه آموزش‌های غیر رسمی را فراهم ساخت

در این پژوهش از تحقیق کیفی برای مفهوم سازی موضوع تحقیق استفاده شد و مدل ساختاری تفسیری بر مبنای نتایج آن تهیه گردید. سپس برای کاربردی کردن نتایج تحقیق و مشخص ساختن جنس روابط میان متغیرها از تحقیقات کمی استفاده گردید که منتج به تولید مدل ساختاری شد.

مدل بدست آمده در بخش کیفی به منظور توصیف کمی نتایج حاصل از پژوهش استفاده شد و امکان تعیین شاخص‌های هر یک از سازه‌های تحقیق (متغیرهای مکنون) را فراهم ساخت جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه اساتید دانشگاهی حوزه کارآفرینی، فارغ التحصیلان و دانشجویان رشته کارآفرینی، مدیران سازمانی متولی اشتغال و کارآفرینی و همچنین کارآفرینان می‌باشد

به منظور بررسی پیشینه تحقیق، مطالعات کتابخانه ای انجام گرفت. سپس به روش میدانی و بکمک انجام مصاحبه، مطالعات کیفی و بکمک پرسش نامه اطلاعات کمی مورد نیاز پژوهش گردآوری شد.

حجم نمونه و روش نمونه‌گیری در بخش کیفی این مطالعه ۱۵ نفر به عنوان نمونه، با روش نمونه گیری گوله برفی انتخاب و با آنها مصاحبه شد. به منظور حصول اطمینان از اینکه نمونه‌های انتخاب شده نماینده کل جامعه هستند و کل داده‌های مورد نظر برای دستیابی به مدل نهایی را پوشش داده‌اند، سه معیار اساسی مد نظر قرار گرفته است:

الف) بر اساس بررسی منابع موجود و ادبیات تحقیق، تلاش شد توزیع مناسبی از نمونه‌ها در دسته بندی جامعه انتخاب شوند.

ب) انتخاب ۱۵ نفر نمونه مورد نظر از میان یک فهرست تهیه شده از مدیران و کارشناسان بنام این حوزه و با تأیید اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی و همچنین اداره کل آموزش فنی و حرفه ای در خراسان شمالی صورت پذیرفت.

ج) معیار توقف نمونه گیری حصول اشباع داده‌ها بوده است. از مصاحبه پنجم به بعد تا پایان نمونه گیری در مرحله کدگذاری هر مصاحبه تعداد کدهای تکراری و جدید ایجاد شده از هر مصاحبه شمارش شد

در بخش کمی جامعه آماری این پژوهش شامل مدیران ستادی و کارشناسان کارآفرینی و آموزش‌های مهارتی خراسان شمالی بالغ بر ۱۷۵ نفر بوده است که به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده و بر مبنای حداقلی نرم افزار کمترین مربعات جزئی هوشمند، در سطح خطای ۰.۵٪، تعداد ۱۲۰ نفر از آنان بعنوان نمونه تحقیق انتخاب شدند.

جدول (۲) تعداد نمونه آماری بخش‌های مختلف پژوهش

تعداد نمونه	موضوع	روش
۱۵	الزامات و ضرورت‌های اجرای آموزش‌های غیر رسمی	کمی (۱۵ نفر)
	راهکارهای توسعه آموزش‌های غیر رسمی	
۱۲۰	پرسشنامه آموزش‌های غیر رسمی	کمی

روش و ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این تحقیق، محقق از روش مطالعات کتابخانه‌ای و تدوین پرسش‌های پژوهش، در مرحله کیفی از مصاحبه برای انجام تحقیقات و از پرسشنامه محقق ساخته برای انجام مطالعات کمی استفاده کرده است. پرسش‌نامه‌های تحقیق بر اساس طیف لیکرت طراحی شده‌اند. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات در بخش کیفی اطلاعات بدست آمده از مصاحبه کدگذاری استفاده گردید سپس برای تجزیه تحلیل داده‌های کیفی از نرم افزار اطلس T استفاده شد. این نرم افزار امکان مدل سازی ساختاری تفسیری را فراهم می‌سازد و ارتباط شبکه ای بین مشخصه‌های تحقیق را مشخص می‌کند. در بخش کمی به منظور تجزیه تحلیل داده‌های کمی از نرم افزارهای Excel و Smart PLS استفاده شد.

در این تحقیق پنج مصاحبه برای انجام پایایی به روش باز آزمون انتخاب شدند و در فاصله زمانی حدود یک ماه پس از انجام کدگذاری اولیه مجدداً کدگذاری شده‌اند

برای سنجش روایی در این تحقیق از نظرات کارشناسان استفاده شد. گروه کارشناسان متشکل از ۸ نفر از اساتید برجسته حوزه کارآفرینی، مدیران و کارشناسان مراکز فنی و حرفه‌ای بوده‌اند. به علاوه، مدل نهایی برای بازبینی مجدداً برای افراد شرکت‌کننده در پژوهش ارسال شد و نظرات آنها در جمع‌بندی تحقیق استفاده شد.

در مرحله پایانی نمونه‌گیری علاوه بر معیار اشباع، از نظر کارشناسان درباره اشباع به منظور حصول اطمینان از اشباع نظری و پوشش دادن همه حوزه‌های مورد نظر بهره‌گیری شد و در نهایت پس از مصاحبه ۱۵ ام نمونه‌گیری متوقف گردید.

در فرآیند تحقیق پس از هر مصاحبه و جمع‌بندی داده‌های بدست آمده، مقوله تحقیق شکل گرفته و در مراحل بعدی مصاحبه‌ها، این مقوله‌ها بازبینی و اصلاح شد. در هر مرحله از کدهای اولیه تا دست‌یابی به مقولات نهایی، فرآیند با نظر خبرگان مورد نقد و اصلاح مجدد قرار گرفته است.

در بخش کمی تحقیق روائی پرسشنامه محقق به روش محتوایی انجام گرفته است. بدین صورت که در ابتدا پرسش‌نامه‌های موجود بررسی شد سپس پرسشنامه مورد نیاز ساخته شد و سپس به رویت چند تن از اساتید محترم دانشگاه و خبرگان حوزه کارآفرینی رسید و پس از تایید در اختیار پرسش‌شوندگان قرار گرفت.

در این تحقیق برای بررسی و برآورد پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده گردید که برای حوزه‌های مورد نظربیشتر از $0/74$ برآورد شد و به معنای آن است که از پایایی لازم برخوردارند. تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش کیفی ابتدا داده‌های گردآوری شده از مصاحبه‌ها توسط محقق و به کمک نرم‌افزار Atlas Ti استخراج و کدگذاری شده سپس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت تا مفاهیم و مقوله‌های تحقیق استخراج گردد و مدل مفهومی تحقیق بدست آید.

برای تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع‌آوری شده پس از استخراج و دسته‌بندی، در بخش کیفی تحلیل محتوای کیفی برگه‌های کدگذاری، و روش دلفی جهت رتبه‌بندی و در بخش کمی نیز روش‌های آماری توصیفی مانند میانگین و درصد فراوانی همچنین روش آماری مورد استفاده در این پژوهش مدل حداقل مربعات جزئی (PLS) می‌باشد که در دو مرحله انجام شده است. در اولین مرحله، مدل اندازه‌گیری از طریق تحلیل‌های روایی و پایایی و تحلیل عامل تأییدی بررسی شد و در دومین مرحله، مدل ساختاری به وسیله برآورد مسیر بین متغیرها و تعیین شاخص‌های برازش مدل بررسی شد.

یافته‌ها:

سوال اول تحقیق الزامات و ضرورت‌های آموزش‌های غیر رسمی برای کلینیک‌های کارآفرینی در خراسان شمالی کدامند؟ نتایج حاصل از مرور ادبیات به همراه خلاصه نتایج کدگذاری باز و محوری داده‌های تحقیق به شناسایی آموزش‌های غیر رسمی ذیل منجر شد.

جدول (۳) شناسایی الزامات و ضرورت‌های اجرای آموزش‌های غیر رسمی

ردیف	زیرحوزه	الزامات و ضرورت‌ها	مصاحبه (فراوانی)
۱	آموزش‌های کلینیکی (مهارتی) فنی و حرفه‌ای	تامین منابع مالی و امکانات	۳
		حمایت از نیروهای آموزش دیده در آموزش‌های کلینیکی (مهارتی) فنی و حرفه‌ای	۴
		تقویت ساختار کلینیک آموزش‌های کلینیکی (مهارتی) فنی و حرفه‌ای	۴
		حمایت از ساختار مراکز آموزش‌های کلینیکی (مهارتی) فنی و حرفه‌ای بصورت دولتی و غیر دولتی	۱
		افزایش مراکز آموزش‌های کلینیکی (مهارتی) فنی و حرفه‌ای در استانها با توجه به امکانات موجود	۱
		ارائه امکانات با توجه به آموزش‌های کلینیکی (مهارتی) فنی و حرفه‌ای و نیاز کارآفرینان	۱
		ارائه آموزش‌های کلینیکی (مهارتی) فنی و حرفه‌ای با توجه به رضایت کارآفرینان	۲
		آموزش‌های کلینیکی (مهارتی) فنی و حرفه‌ای بعنوان فرصت دوم آموزشی (در مقایسه با سایر شیوه‌ها و ...) در نظام آموزشی کشور	۴
		آموزش‌های کلینیکی (مهارتی) فنی و حرفه‌ای برای همه کار آفرینان	۱
		تبلیغ تاثیرات مثبت آموزش‌های کلینیکی (مهارتی) فنی و حرفه‌ای در مقابل سایر آموزشها	۳
		تقویت توانایی استفاده از IT در آموزش‌های کلینیکی (مهارتی) فنی و حرفه‌ای	۴
		تامین کتابهای خود آموز کار آفرینی در آموزش‌های کلینیکی (مهارتی) فنی و حرفه‌ای	۱
		استفاده از CDهای آموزشی و ویدیوها و نرم افزارهای آموزشی در آموزش‌های کلینیکی (مهارتی) فنی و حرفه‌ای	۴
دانشگاه اینترنتی (مجازی)	دانشگاه اینترنتی (مجازی)	تغییر نگرش جامعه به یادگیری الکترونیکی	۲
		افزایش سرعت اینترنت و پهنای باند	۴
		افزایش میزان دسترسی به اینترنت	۱
		افزایش میزان دسترسی به رایانه	۴
		افزایش میزان استفاده از رایانه به عنوان رسانه آموزشی	۲
		هدف از انتخاب شیوه یادگیری الکترونیکی	۳

۴	تقویت نگرش در باره یادگیری از طریق اینترنت		
۲	بسط سهولت استفاده از سیستم یادگیری الکترونیکی		
۳	چند رسانه ای بودن سیستم یادگیری الکترونیکی		
۳	به روز بودن اطلاعات و محتوای سیستم یادگیری الکترونیکی		
۴	افزایش کیفیت اطلاعات و محتوای سیستم یادگیری الکترونیکی	آموزش شخصی	۳
۱	فراهم ساختن محیط آموزشی و زیرساختها		
۳	رشد تعداد رسانه آموزشی		
۴	توجه به فرد و ویژگیهای فردی یادگیرنده		
۱	تسریع در یادگیری کار آفریننده		
۳	حمایت از محیط آموزشی و زیرساختها		
۶	راهاندازی رسانه آموزشی		

سوال دوم چگونگی اولویت بندی آموزش‌های غیر رسمی برای کلینیکهای کارآفرینی خراسان شمالی؟ در مرحله بعدی دلفی از خبرگان لیستی از سه حوزه آموزش غیر رسمی فرستاده شده است که براساس فرصت‌های آموزش‌های غیر رسمی این حوزه‌ها رتبه‌بندی شوند. نظرات‌شان جمع‌آوری گردیده است. پس از تحلیل رتبه‌بندی‌ها برایشان ارسال گردید و در مرحله نهایی دلفی به اجماع نهایی جمع رسیده است.

جدول (۴) اولویت بندی آموزش‌های غیر رسمی برای کلینیکهای کارآفرینی

رتبه	روابط علی بین متغیرهای پژوهش	ضریب مسیر (β)	معناداری (T-Value)	نتیجه آزمون
۱	پهنه علم و فناوری آموزش‌های غیر رسمی	۰/۸۹۷	۱۴/۵۱	تایید
۲	تکنولوژی آموزشی آموزش‌های غیر رسمی	۰/۸۵۱	۱۳/۶۹	تایید
۳	فناوری آموزش‌های غیر رسمی	۰/۵۱۵	۱۳/۶۲	تایید
۴	آموزشی آموزش‌های غیر رسمی	۰/۹۵۸	۱۳/۱۲	تایید
۵	اقتصادی آموزش‌های غیر رسمی	۰/۸۵۱	۱۲/۹۷	تایید
۶	مدیریت آموزش‌های غیر رسمی	۰/۹۴۵	۹/۹۴	تایید
۷	حقوقی آموزش‌های غیر رسمی	۰/۷۵۵	۹/۲۸	تایید
۸	سازمانی آموزش‌های غیر رسمی	۰/۹۵۸	۸/۹۴	تایید
۹	رسانه آموزش‌های غیر رسمی	۰/۹۱۲	۷/۳۴	تایید
۱۰	فرهنگی آموزش‌های غیر رسمی	۰/۴۱۸	۶/۵۴	تایید
۱۱	بومی سازی آموزش‌های غیر رسمی	۰/۷۵۱	۶/۵۲	تایید

۱۲	فردی آموزش‌های غیر رسمی	۰/۳۴۸	۵/۶۴	تایید
۱۳	رفتاری و روانشناختی آموزش‌های غیر رسمی	۰/۹۲۳	۴/۵۳	تایید
۱۴	اجتماعی آموزش‌های غیر رسمی	۰/۸۶۰	۴/۴۷	تایید
۱۵	بین فردی آموزش‌های غیر رسمی	۰/۳۰۳	۳/۴۰	تایید

سوال سوم راهکارهای توسعه آموزش‌های غیر رسمی برای کلینیک‌های کارآفرینی خراسان شمالی کدامند؟ در پاسخ به این سوال به دلیل کیفی بودن مسئله به میزان فراوانی پاسخها مراجعه نموده و مطابق جدول ۵ در سه حوزه مربوطه تقسیم می‌نمائیم.

جدول (۵) راهکارهای توسعه آموزش‌های غیر رسمی

رتبه	زیر حوزه	حوزه
۱	کارآمدسازی کلینیک‌های کارآفرینی (اجرای آموزش‌های غیر رسمی)	آموزش‌های کلینیکی (مهارتی) فنی و حرفه ای
	افزایش ورود کارآفرینان، و محصولات کارآفرینان به بورس اوراق بهادار	
	توسعه حامیان مالی در کلینیک‌های کارآفرینی	
	ترویج فرهنگ کارفرینی	
	افزایش چاپ نشریات و کتب حوزه کارآفرینی	
	حمایت بین المللی از نیروی انسانی کارآفرین با رویکرد حمایت‌های حقوقی	
	افزایش برگزاری همایش‌های کاربابی، کارگاه‌ها و سمینارهای علمی و عملی	
	ایجاد وزارت خانه جدید بعنوان متولی کارآفرینی در کشور	
	کاهش دخالت‌های دولت در امور کلینیک‌های کارآفرینی	
	کوچک سازی سازمانی	
	تعدیل و بروزرسانی امکانات	
افزایش قوانین تسهیلی، تشویقی، حمایتی و تخفیفی و معافیت‌های مالیاتی		
۲	کارآمدی بومی سازی تجارب آموزش‌های اینترنتی	دانشگاه اینترنتی (مجازی)
	تدوین الگوی ملی توانمندسازی، اشتغال‌پذیری و کارآفرینی دانشجویان و دانش‌آموزان	
	آمایش سرزمینی ظرفیت‌های منطقه ای	
	آمایش سرزمین آموزش‌های غیر رسمی	
	افزایش میزان دسترسی به رایانه	
	تقویت نگرش در باره یادگیری از طریق اینترنت	
	افزایش حمایت رسانه ملی از آموزش‌های اینترنتی	
	تولید محتوا کارآفرینانه آموزش‌های اینترنتی کارآفرینی	
	افزایش پوشش خبری و رسانه مناسب از آموزش‌های اینترنتی	
	ایجاد دانشگاه‌های نسل سوم و چهارم در آموزش‌های غیر رسمی	
ارتباط کمیته‌های کارآفرینی دانشگاه‌ها با بنگاه‌های کارآفرینی که آموزش‌های غیر		

	رسمی دارند	
	بازنگری رسالت دانشگاهها و مدارس	
	بازنگری سرفصل دروس رشته‌های دانشگاهی و گرایش‌های نرم افزاری	
	ترویج انتخاب شیوه یادگیری الکترونیکی	
	بسط سهولت استفاده از سیستم یادگیری الکترونیکی	
	افزایش میزان استفاده از رایانه به عنوان رسانه آموزشی	
۳	تسهیل بروکراسی اداری آموزش‌های کارآفرینی غیر رسمی	آموزش خصوصی
	تعیین مرجع صدور مجوز فعالیت‌های کلینیک‌های کارآفرینی بخش خصوصی	
	کارآمدسازی الگوی ملی شناسایی و هدایت استعدادهاى حرفه‌ای آموزش کارآفرینی	
	توسعه شتاب‌دهنده‌ها در بنگاه‌های کارآفرینی که آموزش غیر رسمی دارند	
	توسعه نظام آمار و اطلاعات بازار کار بنگاه‌های کارآفرینی که آموزش غیر رسمی دارند	
	افزایش مراکز رشد (انکوباتورها)	
	تقویت صلاحیت حرفه‌ای مشاغل آموزش کارآفرینی	
	توانمندسازی، مهارت افزایی و دانش افزایی	
	افزایش توانایی پایش مسیر شغلی	
	تقویت و کارآمدسازی تیم اجرایی بنگاه‌های کارآفرینی که آموزش غیر رسمی دارند	
	توسعه مشاوره و هدایت بنگاه‌های کارآفرینی که آموزش غیر رسمی دارند	
	معرفی موردی کارآفرینان موفق در بنگاه‌های کارآفرینی که آموزش غیر رسمی دیده‌اند	
	تقویت ویژگی‌های روانشناختی کارآفرینانه	
تقویت توانایی‌های کارآفرینی در بنگاه‌های کارآفرینی که آموزش غیر رسمی دارند		

آمار استنباطی

روش آماری مورد استفاده در این پژوهش مدل حداقل مربعات جزئی^۱ PLS می‌باشد که در دو مرحله انجام می‌شود. در اولین مرحله، بایستی مدل اندازه‌گیری از طریق تحلیل‌های روایی و پایایی و تحلیل عامل تأییدی بررسی شود و در دومین مرحله، بایستی مدل ساختاری به وسیله برآورد مسیر بین متغیرها و تعیین شاخص‌های برازش مدل بررسی شود (چن^۲، ۲۰۰۹) بنابراین برای بررسی برازش مدل‌های اندازه‌گیری سه معیار پایایی، روایی همگرا و روایی واگرا استفاده گردید.

جدول (۶) نتایج مربوط به تحلیل‌های روایی و پایایی و تحلیل عامل تأییدی مولفه آموزش‌های کلینیکی (مهارتی)

فنی و حرفه ای در نرم‌افزار PLS

مؤلفه فرعی	گویه	بار عاملی	نتیجه اعتبار	پایایی مرکب	میانگین واریانس	آلفای کرونباخ
اقتصادی	سوال ۱	۰/۷۵۵	مناسب	۰/۸۸۶	۰/۵۶۵	۰/۶۵۱
	سوال ۲	۰/۸۲۰	مناسب			
	سوال ۳	۰/۷۲۲	مناسب			
	سوال ۴	۰/۷۱۷	مناسب			
فرهنگی	سوال ۵	۰/۸۳۰	مناسب	۰/۸۹۲	۰/۵۲۳	۰/۷۶۱
	سوال ۶	۰/۶۵۴	مناسب			
اجتماعی	سوال ۷	۰/۸۰۹	مناسب	۰/۸۳۲	۰/۵۵۵	۰/۹۳۷
	سوال ۸	۰/۷۳۳	مناسب			
	سوال ۹	۰/۶۳۳	مناسب			
	سوال ۱۰	۰/۷۵۵	مناسب			
	سوال ۱۱	۰/۵۵۳	مناسب			
	سوال ۱۲	۰/۷۷۱	مناسب			
	سوال ۱۳	۰/۷۴۰	مناسب			
	سوال ۱۴	۰/۸۴۵	مناسب			
	سوال ۱۵	۰/۸۰۴	مناسب			
	سوال ۱۶	۰/۶۴۱	مناسب			
	سوال ۱۷	۰/۵۹۹	مناسب			
	سوال ۱۸	۰/۶۱۶	مناسب			
	سوال ۱۹	۰/۷۵۲	مناسب			
سوال ۲۰	۰/۶۲۸	مناسب				
سازمانی	سوال ۲۱	۰/۶۴۱	مناسب	۰/۸۰۵	۰/۴۵۱	۰/۷۲۴
	سوال ۲۲	۰/۵۹۹	مناسب			
	سوال ۲۳	۰/۶۱۶	مناسب			
آموزشی	سوال ۲۴	۰/۷۵۲	مناسب	۰/۸۶۱	۰/۵۶۱	۰/۶۱۵
	سوال ۲۵	۰/۶۲۸	مناسب			

در این تحقیق برای تفسیر مقادیر بارهای عاملی، نگرش فورنل و لارکر (۱۹۸۱) مورد استفاده قرار گرفت. نتایج جدول فوق نشان داد بارهای عاملی تمامی گویه‌ها بیشتر از ۰/۴ می‌باشند و بنابراین اعتبار مناسبی دارند. از سوی دیگر، داده‌های جدول مذکور نشان می‌دهد که پایایی مرکب برای همه متغیرها بزرگتر از ۰/۸ و میانگین واریانس برای تمام متغیرها، به جز یک مورد، بزرگتر از ۰/۵ می‌باشد

که این مقادیر، اعتبار همگرایی نسبتاً بالایی را نشان می‌دهند. با توجه به مناسب بودن اعتبار تمامی گویه‌های پرسشنامه، تمامی آن‌ها گویه در تحلیل مدل نهایی تحقیق وارد شده‌اند
جدول (۷) نتایج مربوط به تحلیل‌های روایی و پایایی و تحلیل عامل تأییدی مولفه دانشگاه اینترنتی در نرم‌افزار

PLS

مؤلفه فرعی	گویه	بار عاملی	نتیجه اعتبار	پایایی مرکب	میانگین واریانس	آلفای کرونباخ
بومی سازی	سوال ۲۶	۰/۸۶۷	مناسب	۰/۹۱۴	۰/۶۰۴	۰/۸۹۰
	سوال ۲۷	۰/۷۴۹	مناسب			
	سوال ۲۸	۰/۷۷۵	مناسب			
	سوال ۲۹	۰/۷۷۲	مناسب			
فناوری	سوال ۳۰	۰/۷۶۷	مناسب	۰/۸۹۰	۰/۵۳۹	۰/۷۸۴
	سوال ۳۱	۰/۷۶۶	مناسب			
حقوقی	سوال ۳۲	۰/۷۳۷	مناسب	۰/۸۴۵	۰/۵۷۷	۰/۸۲۴
	سوال ۳۳	۰/۶۱۳	مناسب			
	سوال ۳۴	۰/۷۲۴	مناسب			
	سوال ۳۵	۰/۷۰۳	مناسب			
	سوال ۳۶	۰/۷۷۸	مناسب			
	سوال ۳۷	۰/۸۰۶	مناسب			
	سوال ۳۸	۰/۷۳۱	مناسب			
	سوال ۳۹	۰/۷۶۷	مناسب			
	سوال ۴۰	۰/۷۴۳	مناسب			
	سوال ۴۱	۰/۷۹۷	مناسب			
پهنه علم و فناوری	سوال ۴۳	۰/۸۴۱	مناسب	۰/۸۶۵	۰/۶۱۷	۰/۹۷۷
	سوال ۴۴	۰/۷۸۳	مناسب			
	سوال ۴۵	۰/۷۲۸	مناسب			
تکنولوژی آموزشی	سوال ۴۶	۰/۷۹۸	مناسب	۰/۸۹۶	۰/۶۸۶	۰/۷۷۳
	سوال ۴۷	۰/۷۵۱	مناسب			

نتایج جدول فوق نشان داد بارهای عاملی تمامی گویه‌ها بیشتر از ۰/۴ می‌باشند و بنابراین اعتبار مناسبی دارند. از سوی دیگر، داده‌های جدول مذکور نشان می‌دهد که پایایی مرکب برای همه متغیرها بزرگتر از ۰/۸ و میانگین واریانس نیز برای تمام متغیرها بزرگتر از ۰/۵ می‌باشد که این

مقادیر، اعتبار همگرایی نسبتاً بالایی را نشان می‌دهند. با توجه به مناسب بودن اعتبار تمامی گویه‌های پرسشنامه، تمامی آن‌ها گویه در تحلیل مدل نهایی تحقیق وارد شده‌اند.

جدول (۸) نتایج مربوط به تحلیل‌های روایی و پایایی و تحلیل عامل تأییدی مولفه آموزش خصوصی در نرم‌افزار

PLS

مؤلفه فرعی	گویه	بار عاملی	نتیجه اعتبار	پایایی مرکب	میانگین واریانس	آلفای کرونباخ
فردی	سوال ۴۸	۰/۸۲۱	مناسب	۰/۹۱۱	۰/۵۹۱	۰/۸۸۶
	سوال ۴۹	۰/۷۵۶	مناسب			
	سوال ۵۰	۰/۹۵۶	مناسب			
بین فردی	سوال ۵۱	۰/۴۵۳	مناسب	۰/۸۹۰	۰/۵۳۹	۰/۸۰۳
	سوال ۵۲	۰/۶۹۴	مناسب			
مدیریت	سوال ۵۳	۰/۶۵۹	مناسب	۰/۷۹۱	۰/۶۲۱	۰/۸۳۱
	سوال ۵۴	۰/۵۶۹	مناسب			
	سوال ۵۵	۰/۷۶۴	مناسب			
	سوال ۵۶	۰/۹۶۱	مناسب			
	سوال ۵۷	۰/۷۵۹	مناسب			
	سوال ۵۸	۰/۶۸۹	مناسب			
	سوال ۵۹	۰/۷۵۹	مناسب			
	سوال ۶۰	۰/۷۵۱	مناسب			
	سوال ۶۱	۰/۷۴۳	مناسب			
	سوال ۶۲	۰/۷۹۷	مناسب			
رسانه	سوال ۶۳	۰/۷۸۱	مناسب	۰/۸۴۷	۰/۶۸۹	۰/۸۹۱
	سوال ۶۴	۰/۸۱۲	مناسب			
	سوال ۶۵	۰/۵۹۱	مناسب			
رفتاری روانشناختی	سوال ۶۶	۰/۷۲۸	مناسب	۰/۸۹۶	۰/۵۹۳	۰/۷۵۹
	سوال ۶۷	۰/۹۳۷	مناسب			
	سوال ۶۸	۰/۷۹۱	مناسب			

نتایج جدول فوق نشان داد بارهای عاملی تمامی گویه‌ها بیشتر از ۰/۴ می‌باشند و بنابراین اعتبار مناسبی دارند. از سوی دیگر، داده‌های جدول مذکور نشان می‌دهد که پایایی مرکب برای همه متغیرها بزرگتر از ۰/۸ و میانگین واریانس نیز برای تمام متغیرها بزرگتر از ۰/۵ می‌باشد که این

مقادیر، اعتبار همگرایی نسبتاً بالایی را نشان می‌دهند. با توجه به مناسب بودن اعتبار تمامی گویه‌های پرسشنامه، تمامی آن‌ها گویه در تحلیل مدل نهایی تحقیق وارد شده‌اند.

جدول (۹) نتایج مربوط به تحلیل‌های روایی و پایایی و تحلیل عامل تأییدی مولفه‌های اصلی تحقیق

مؤلفه اصلی	بار عاملی	نتیجه اعتبار	پایایی مرکب	میانگین واریانس	آلفای کرونباخ
آموزش‌های کلینیکی (مهارتی) فنی و حرفه‌ای	۰/۹۱۰	مناسب	۰/۹۱۴	۰/۴۹۹	۰/۸۰۳
دانشگاه اینترنتی (مجازی)	۰/۹۸۰	مناسب	۰/۹۷۳	۰/۵۶۶	۰/۹۷۱
آموزش خصوصی	۰/۹۰۰	مناسب	۰/۹۴۲	۰/۵۵۵	۰/۹۷۲

نتایج جدول فوق نشان داد بارهای عاملی تمامی گویه‌ها بیشتر از ۰/۴ می‌باشند و بنابراین اعتبار مناسبی دارند. از سوی دیگر، داده‌های جدول مذکور نشان می‌دهد که پایایی مرکب برای همه متغیرها بزرگتر از ۰/۸ و میانگین واریانس برای تمام متغیرها، به جز یک مورد، بزرگتر از ۰/۵ می‌باشد که این مقادیر، اعتبار همگرایی نسبتاً بالایی را نشان می‌دهند. معناداری ضرایب: نتایج حاصل از آزمون مدل در قالب ضرایب مسیر همراه با آماره t فرضیه‌های مرتبط با مسیرهای مدل در جدول (۱۰) نشان داده شده است.

جدول (۱۰). مقادیر ضریب مسیر و آماره t فرضیه‌های مرتبط با مسیرهای مدل تحقیق

مؤلفه اصلی	مؤلفه فرعی	ضریب مسیر	آماره t	نتیجه
آموزش‌های کلینیکی (مهارتی) فنی و حرفه‌ای	اقتصادی	۰/۸۵۱	۱۲/۹۷	تایید
	فرهنگی	۰/۴۱۸	۶/۵۲	تایید
	اجتماعی	۰/۸۶۰	۴/۴۸	تایید
	سازمانی	۰/۹۵۸	۸/۹۲	تایید
	آموزشی	۰/۹۵۸	۱۳/۱۲	تایید
دانشگاه اینترنتی (مجازی)	بومی سازی	۰/۷۵۱	۶/۵۲	تایید
	فناوری	۰/۵۱۵	۱۳/۶۲	تایید
	حقوقی	۰/۷۵۵	۹/۲۸	تایید
	پهنه علم و فناوری	۰/۸۹۷	۱۴/۵۱	تایید
	تکنولوژی آموزشی	۰/۸۵۱	13/69	تایید
آموزش خصوصی	فردی	۰/۳۴۸	5/61	تایید
	بین فردی	۰/۳۰۳	3/40	تایید
	مدیریت	۰/۹۴۵	4/41	تایید
	رسانه	۰/۹۱۲	7/34	تایید
	رفتاری و روانشناختی	۰/۹۲۳	۴/۹۳	تایید

برای بررسی برازش مدل ساختاری پژوهش از چندین معیار استفاده می‌شود که اولین و اساسی ترین معیار، آماره t می‌باشد. ابتدایی ترین معیار برای سنجش رابطه ی بین متغیر در مدل (بخش ساختاری)، اعداد معنی داری t است. در صورتی که مقدار این اعداد از $1/96$ بیشتر شود، نشان از صحت رابطه ی بین متغیرها و در نتیجه تایید فرضیه‌ها پژوهش در سطح اطمینان $0,95$ است همچنین مقدار معنا داری نیز به همان موضوع اشاره می‌کند و اگر کمتر از $0/05$ باشد رابطه بین متغیرها را در سطح اطمینان $0/95$ می‌پذیرد. البته باید توجه داشت که اعداد فقط صحت رابطه را نشان می‌دهند و شدت رابطه بین متغیرها را نمی‌توان با آن سنجید. برای فهمیدن شدت رابطه و مقایسه آن با دیگر رابطه‌ها (رابطه‌های موجود در مدل) از ضریب استاندارد شده می‌توان استفاده کرد. با توجه به الگوی تفسیری در مدل‌سازی معادلات ساختاری و از آنجایی که مقدار آماره t مربوط یک مسیر از $1/96$ بزرگتر باشد می‌توان گفت که مسیر مربوطه در سطح 95 درصد معنی دار می‌باشد بنابراین تمامی فرضیه‌های مورد بررسی در تحقیق حاضر تأیید می‌گردد.

شاخص‌های برازش مدل ساختاری پژوهش

در رویکرد حداقل مربعات جزئی (pls)، کیفیت و برازش مدل با استفاده از چندین سنجیده می‌شود. در شاخص بررسی اعتبار حشو یا افزونگی (CV-Redundancy) و بررسی اعتبار اشتراک یا روایی متقاطع (CV-Communality) اعداد مثبت نشانگر کیفیت مناسب مدل می‌باشد. ضریب تبیین یا R^2 نشان می‌دهد متغیرهای مستقل چه اندازه بر متغیر وابسته تاثیر می‌گذارد که سه مقدار $0/19$ ، $0/33$ و $0/67$ به عنوان مقدار ملاک برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی در نظر گرفته می‌شود. همچنین برای ارزیابی مدل کلی، معیار نیکویی برازش (GOF) به کار می‌رود که توسط تننهاوس و وینز (۲۰۰۵) پیشنهاد شده است. این معیار به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$GOF = \sqrt{CommuntiesR^2}$$

مقادیر $0/01$ ، $0/25$ و $0/36$ به ترتیب به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و مطلوب برای نیکویی برازش مدل کلی پیشنهاد شده است. مقادیر شاخص‌های مذکور در جدول ۱۰ نشان داده شده است.

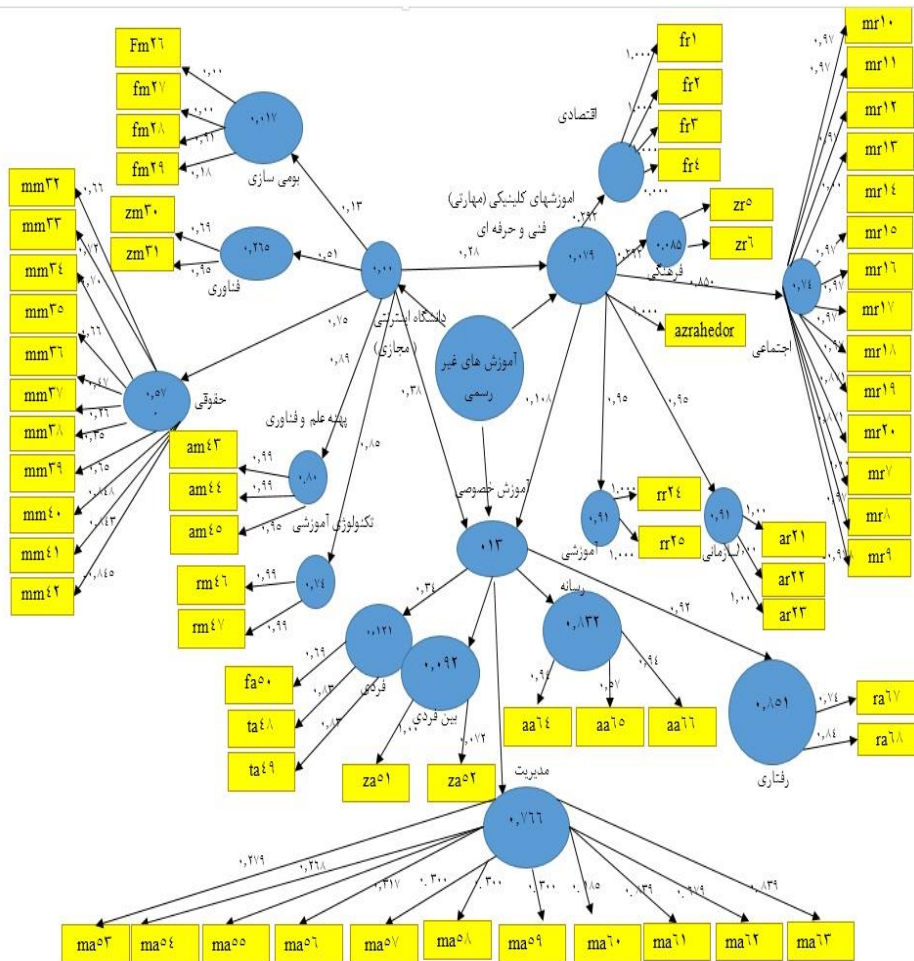
جدول ۱۰. مقادیر شاخص‌های برازش برای متغیرهای مدل تحقیق

متغیر	CV-Red	CV-Com	R2	Communality	GOF
آموزش‌های کلینیکی (مهارتی) فنی و حرفه‌ای	۰/۳۲۴	۰/۳۹۰	۰/۷۲۴	۰/۵۵۴	۰/۷۲۹
دانشگاه اینترنتی (مجازی)	۰/۵۲۴	۰/۵۰۲	۰/۷۶۹	۰/۲۹۸	
آموزش خصوصی	۰/۵۱۲	۰/۷۱۲	۰/۸۰۱	۰/۵۴۱	

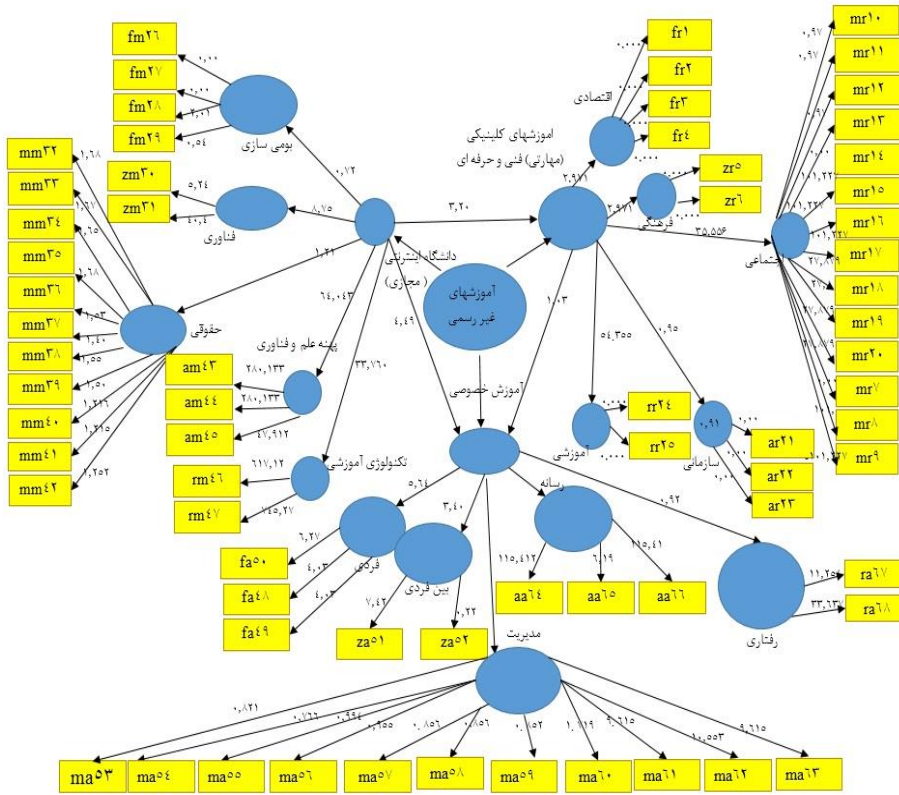
با توجه به اطلاعات جدول (۱۰)، مقادیر به دست آمده برای شاخص‌های بررسی اعتبار حشو یا افزونگی (CV-Red) و بررسی اعتبار اشتراک یا روایی متقاطع (CV-Com)، همگی مثبت بوده است. همچنین مقادیر R2 در محدوده متوسط تا قوی قرار دارد و مقادیر GOF نیز در محدوده قوی قرار گرفته است که نشان‌دهنده کیفیت مناسب مدل آزمون شده است.

در ادامه تصویر مدل آزمون شده تحقیق به همراه ضریب مسیر بدست آمده برای تمامی مسیرهای مدل در شکل ۲ و ۳، مشخص گردیده است.

نمودار ۲. مدل نهایی تحقیق در حالت ضریب مسیر و بارهای عاملی

نمودار ۳. مدل نهایی تحقیق در حالت مقادیر t

بحث و نتیجه گیری:

این تحقیق در تلاشی جامع برای تجمیع همه تجربیات به منظور تلفیق مطالعات قبلی در دو حوزه کارآفرینی و آموزش‌های غیر رسمی مهارتی، نتایج تجربی خوبی به ادبیات تحقیق موجود اضافه نمود. چراکه این تحقیق می‌تواند بینش علمی و چهارچوب عملی و کاربردی برای فعالان حوزه آموزش‌های کارآفرینانه کشور ارائه دهد و بستری برای ایجاد یک دیدگاه اجرایی غنی در حوزه آموزش‌های کلینیکی غیر رسمی را فراهم سازد.

در این تحقیق به مفهوم پردازی کلینیک کارآفرینی و تبیین چهارچوب مفهومی برای آن در حوزه آموزش‌های غیر رسمی مبتنی بر مهارت پرداخته شد و مفاهیم موجود در این حوزه استخراج گردید. همچنین ارائه مدلی برای بهره‌گیری از کلینیک‌های کارآفرینی با محوریت آموزش‌های غیر رسمی از نتایج این پژوهش بود. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی و تاییدی با استفاده از روش تحلیل ابعاد و مولفه‌ها نشان

میدهد که عوامل موثر بر آموزش‌های غیر رسمی در سه مولفه اصلی آموزش‌های کلینیکی فنی و حرفه ای با بار عاملی (۰/۹۱۰) ، دانشگاه اینترنتی (مجازی) با بار عاملی (۰/۹۸۰) و همچنین آموزش‌های خصوصی با بار عاملی (۰/۹۰۰) استخراج شد. مهمترین نتایج این پژوهش را که پس از انجام مراحل بررسی مستندات که شامل مرور دقیق ادبیات موجود در این حوزه در بخشهای داخلی و خارجی و همچنین انجام مطالعات میدانی با استفاده از پرسشنامه ای با سه بعد اصلی و ۱۵ مولفه فرعی و ۶۸ گویه، در قالب زیر میتوان طبقه بندی نمود ابعاد و مولفه‌ها مبنای نظرات و دیدگاههای اعضای دلفی وبا استفاده از ضریب همبستگی پیرسون جهت اطمینان بیشتر در اتفاق نظر شاخصهای طراحی شده؛ که در نتیجه؛ تعداد ۱۵ مؤلفه در قالب ۳ بعد استخراج گردید، که هر بعد با مؤلفه های خود در سطح معناداری ارتباط داشت. چارچوب تایید شده با مطالعات محرابی (۱۳۹۴) و عربشاهی (۱۳۹۵) برای کلینیکهای کارآفرینی و آموزش غیر رسمی مطابقت دارد و در عین حال از جامعیت بیشتری برخوردار است. همچنین تلاش گردید تا در تبیین و تفسیر نتایج و یافته‌های بدست آمده بنحوی عمل شود تا ارتباط میان این دسته بندی‌ها و در نتیجه عناصر تشکیل دهنده آنها حفظ گردد.

نتایج حاصل از بخش کیفی تحقیق نشانگر آن است که برای پیاده سازی مقوله الزامات توسعه

آموزش‌های غیر رسمی می‌بایست به مواردی چون :

- تامین منابع مالی و امکانات
- تقویت ساختار کلینیک آموزش‌های کلینیکی (مهارتی) فنی و حرفه ای
- تقویت توانایی استفاده از IT در آموزش‌های کلینیکی (مهارتی) فنی و حرفه ای
- افزایش مراکز آموزش‌های کلینیکی (مهارتی) فنی و حرفه ای در استانها با توجه به امکانات

موجود

- تغییر نگرش جامعه به یادگیری الکترونیکی
 - فراهم ساختن محیط آموزشی و زیرساخت‌ها
- توجه کافی نمود.

در مورد توسعه آموزش‌های غیر رسمی نتایج این پژوهش با پژوهش محرابی (۱۳۹۴) که به توسعه آموزش رسمی و غیر رسمی در کار آفرینی پرداخته و امیری (۱۳۹۲) که نقش آموزش‌های غیررسمی سازمان آموزش فنی و حرفه ای برای توانمندسازی زنان روستایی را مورد بررسی قرار داده بود و به این نتیجه رسید که از نظر اجتماعی و روانی موجب افزایش توانمندی کار آفرینی آنان شده

است و همچنین سایر محققان همانند رحمتی (۱۳۸۹) که تحلیل نظام خط مشی گذاری برای آموزش غیررسمی کارآفرینی و نیز جان یوزک بان (۲۰۱۸) که اطلاعات در مورد آموزش کارآفرینی در دانشگاه که مثل یک بنگاه کارآفرینی عمل می‌کند و یا دانیل (۲۰۰۷) که یکی از عوامل اثرگذار در توسعه ی کارآفرینی، توجه خاص به تقویت کلینیک آموزشی کارآفرینی می‌داند را همگام و همه این پژوهشها با این پژوهش هم راستا بوده است

همچنین اولویتهای مورد نظر در بخش توسعه آموزش‌های غیر رسمی باید معطوف به

حوزه‌هایی همچون

- تشکیل و تقویت پهنه علم و فناوری
- توجه به تکنولوژی آموزشی
- فناوری
- آموزش
- اقتصاد
- مدیریت
- معطوف گردد

نتایج این بخش با مطالعات جو^۱ (۲۰۱۳). که تجارب کشورهای موفق آسیای جنوب شرقی و پشتیبان این نقش مثبت برای آموزش خصوصی را بررسی نموده همسویی داشته و مطابقت دارد و لیکن با نتایج پژوهش‌های لی (۲۰۱۴)؛ و سولیمان^۲ (۲۰۱۲). که آثار و پیامدهای آموزش خصوصی مهارتی را منفی ارزیابی می‌کنند و بر تاثیر مخرب آن بر کار آموزان، والدین، آموزش دهندگان و اجتماع تاکید می‌ورزند منطبق نیست. از منظر این پژوهشگران و مقدم (۱۳۹۷) موارد منفی همچون افزایش خستگی در کار آموزان، ایجاد وابستگی و کاهش خلاقیت در فراگیر، تاکید بر مهارتهای تست زنی به جای درک عمیق مفاهیم، خستگی آموزش دهندگان، تحمیل هزینه‌های اضافی به خانواده‌ها، فساد معلم و ایجاد نابرابریهای اجتماعی بخشی از آثار آموزش‌های اینترنتی و یا مجازی خواهند بود. در پاسخ به سومین سوال اصلی پژوهش در خصوص ارائه راهکارهایی توسعه آموزش‌های غیر رسمی به شرح نمونه‌های ذیل که موجبات توسعه آنرا تسریع خواهند نمود. میتوان اشاره نمود.

۱Jo

۲Suileman

- کارآمدسازی کلینیکهای کارآفرینی
- ترویج فرهنگ کارفرینی
- کوچک سازی سازمانی
- آمایش سرزمین آموزش‌های غیر رسمی
- توانمندسازی، مهارت افزایی و دانش افزایی

از مجموع راهکارهای اعلامی این بخش میتوان به نتایج تحقیق پرهیزکار (۱۳۹۶) که پژوهشی با عنوان طراحی مدل مفهومی راهکارهای افزایش صلاحیت‌های کارآفرینی دانش آموختگان دانشگاه کارآفرین (پیش بین ها، صلاحیت ها، و برآمد) انجام داده است و به این نتیجه که صلاحیت کار آفرینی دانش آموختگان در شش گروه شامل صلاحیت فردی و شناختی، صلاحیت ارتباطی، صلاحیت رهبری و کار تیمی، صلاحیت ایجاد و مدیریت کسب و کار، صلاحیت اقتصادی و بازاریابی و صلاحیت پژوهشی باید دسته بندی شودو ماموریت دانشگاه به عنوان پیش بین صلاحیت کار آفرینی در سه دسته آموزشی، پژوهشی و خدمات حمایتی در نظر گرفته شود همسویی دارد و همچنین میتوان به نتایج تحقیق گستاو دلمارکو ۱ (۲۰۱۸) که پژوهشی با عنوان ایجاد بنگاه‌های کارآفرینی در یک اقتصاد نوظهور را مورد بررسی قرار داده است (مطالعه موردی کشور برزیل) ایشان مفهوم بنگاه‌های کارآفرینی با هدف ترویج انتقال دانش آکادمیک به شرکت‌ها و توسعه اجتماعی و اقتصادی را از اصلیتیرین راهکارهای توسعه کارآفرینی در نظر گرفته و یک چارچوب تحلیلی از بنگاه کارآفرینی براساس ادبیات موجود ساخته شده که متشکل از پنج بعد استراتژی معرفی می‌نماید: چشم‌انداز کارآفرینی، لینک‌های خارجی، دسترسی به منابع بنگاهها، نوآوری و علمی در موارد اجتماعی و اقتصادی نقش مثبت و پویا بازی می‌کنند و یا همسویی با نتایج پژوهش اندریا جسینگر ۲ (۲۰۱۸) با موضوع پژوهشی با عنوان سازمان‌های کارآفرین و کارآفرینی دیجیتالی بررسی نقش شهرها انجام داده است. کارآفرینی دیجیتالی ممکن است منجر به آشفته‌گی نهادی شده و ابتکارات و نوآوریهای جدید مسدود شود که توسط گروه‌های متعدد که منابع مالی و ارتباطی برتر را بر عهده دارند انجام گیرد، دارد

۱ Gustavo Dalmarcoa

۲ Gustavo Dalmarcoa

بنابراین بر اساس نتایج بخش کیفی تحقیق می‌توان گفت شرط توسعه آموزش‌های غیر رسمی توجه به الزامات و ضرورت‌های اجرای آموزش‌های کلینیکی و همچنین ارائه راهکارهای مبتنی بر ظرفیت‌ها و اسناد و قوانین بالا دستی و البته نوآورانه می‌باشد.

نتایج بخش کمی تحقیق نیز توانسته است تا تاکید مضاعفی بر دست آوردهای بخش کیفی پژوهش باشد.

اثبات نقش میانجی گری عوامل کلینیکی، دانشگاه اینترنتی و آموزش خصوصی، نشان دهنده این مهم است که بکارگیری این ظرفیتها بعنوان منابع فرصت می‌بایست مورد توجه مدیران و برنامه ریزان حوزه آموزش‌های غیر رسمی و مهارت قرار گیرد.

در آموزش‌های غیر رسمی شناسایی شده در این تحقیق مشخص گردید که کلینیک‌های کارآفرینی (مهارتی) فنی حرفه ای ای بیشترین تاثیر را بر کارآفرینان داشته است به علت اینکه در بیشتر مناطق مورد بررسی امکان دسترسی به مراکز، مربیان، منابع، مشاهده حضوری کار آفرینان و نخبه و آشنایی با کارهای انجام شده وجود داشته است این افراد بیشترین تاثیر را بر کار آفرینان و بنگاه‌های کار آفرین داشته است اما دانشگاه‌های اینترنتی (مجازی) به علت داشتن زمان خاص و نداشتن امکان دسترسی به اینترنت موجب شده در رده دوم اولویت بنگاهها قرار گیرد و اما آموزش خصوصی به علت هزینه بر بودن برای بنگاهها در اولویت سوم قرار گرفت از پیشنهادات کاربردی برای تحقیقات آینده میتوان بررسی ماهیت آموزش‌های غیر رسمی کلینیک کار آفرینی مبتنی بر نیاز و مبتنی بر فرصت را پیشنهاد کرد

کتابنامه

ابراهیم زاده، عیسی (۱۳۸۶) انتقال از دانشگاه مراکز فنی و حرفه ای سنتی به دانشگاه مجازی: نوآوری و چالش تغییر. فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی، ۴۳، ۱۴۳-۱۱۳

عربشاهی، احمد (۱۳۹۵) تبیین مفهوم و ابعاد سازمان کارآفرین (از ماهیت تا فرآیند طراحی و اجرا) نشریه کارآفرینی در کشاورزی جلد سوم، شماره سوم، پاییز ۱۳۹۵

امیری، توران (۱۳۹۲) نقش آموزش‌های غیر رسمی سازمان آموزش فنی و حرفه ای برای توانمندسازی زنان روستایی. پایان نامه کارشناسی ارشد

عباس زاده، حسن (۱۳۹۱) طراحی الگوی عوامل موثر بر گرایش به کارآفرینی در نظام بانکی کشور: مورد مطالعه، بانک های خصوصی، رساله برای دریافت مدرک دکتری تخصصی. دانشگاه پیام نور

جوکار، عبدالرسول؛ خاصه، علی اکبر (۱۳۸۶) منابع اطلاعاتی به عنوان یکی از نظام‌های پشتیبانی در آموزش الکترونیکی: مطالعه موردی، دانشجویان دوره های آموزش مجازی دانشگاه شیراز، پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی، ۴۳

Ali, Y. A. (2013). Private tutoring in Jordan: Underpinning factors and impacts. **International Journal of Humanities and Social Science**, 3(13), 109-114.

Abili, Kh. (1992). Informal learning: Third World view. **Adult education and outreach Journal**, 1, 33-43

Adel, B.Y., Sabri, B., Anis, O. (2018). Entrepreneurship and sustainability: The need for innovative and institutional solutions. **Technological Forecasting and Social Change, Elsevier**. 129(C), 232-241.

Aspin, D., Chapman, J. (2001). Towards a philosophy of lifelong learning. In Aspin et al. (EDS). **The international handbook on lifelong learning**. Dordrecht: Kluwer.

Alonderiene, R. (2010). Enhancing informal learning to improve job satisfaction: perspective of SMEs managers in Lithuania". **Baltic Journal Management**, 5(2), 257-287

Barajas, M., Owen, M. (2006). implementing virtual learning environment: looking for holistic approach. **Educational Technology and Society Journal**, 3, 20-36

Byun, S.Y. (2010). Does policy matter in shadow education spending? Revisiting the effects of the high school equalization policy in South Korea. **Asia Pacific Education Review**, 11(1), 83-96.

Chen, Y.S., Lin, M.J. J. & Chang, C.H. (2009). The positive effects of relationship learning and absorptive capacity on innovation performance and

competitive advantage in industrial markets. **Industrial Marketing Management**, 38(2), 152–158.

David, M.G., Claire, G. (2010). The Slow Death of Formal Learning: A Polemic. **Human Resource Development Review**, 9 (3), 249-265

Dunn, D. G. (2009). An analysis of informal learning in the 21 century workplace. **Capella University**, 5(4), 121-134

Elyssa Lynne, M., Petersen, Z.M., Greta, M. (2011). Using an Informal Cardiovascular System Activity to Study the Effectiveness of Science Education in Unexpected Places. **Research in Science Education**, 41 (4), 453-460

Isomura, K. (2010). Barnard on leadership development: bridging action and thinking. **Journal of Management History**, 16(2), 216-232.

Jo, S. H. (2013). The track of policies for educational equality and its implications in Korea. **Journal of Educational Change**, 14(1), 73–94

Kuan, P. Y. (2011). Effects of cram schooling on mathematics performance: Evidence from junior high students in Taiwan. **Comparative Education Review**, 55(3), 342–368

Lee, J. (2014). The shadow cost of education: How does private tutoring affect students' well-being? M.A. thesis, **Universitat Autònoma de Barcelona**, Information website: <http://dep-economia.aplicada.uab.cat/secretaria/trebreerca/Jlee.pdf>

Kuratko D.F, Hohgetts, R.M. (2001), Entrepreneurship: a contemporary approach, **Harcourt, Inc.**

Livingston, D. (1999). Exploring the icebergs of adult learning: Finding of the first Canadian survey of informal learning practices. **CJSAE**, 13(2), 49-72.

Marsik, V. J., Watkins, K. E. (2011). Informal and Incidental Learning. Jossey-Bass, a **Publishing Unit of John Wiley & Sons.**

Moore, M. G. (1990). Recent contributions to the theory of distance education, **Open Learning**, 5 (3), 10–15.

Rehm, W.C. Silova, I. (2014). Hidden privatization of public education in Cambodia: Equity implications of private tutoring. **Journal for Educational Research**, 6(1), 94-116.

Tenenhaus, M. Vinz, V. (2005). PLS Generalised Linear Regression. **Computational Statistics & Data Analysis**, 48 (1), 17-46.

UNICEF (2005). **Non-formal education (NFE)**. Nairobi directory and national summaries

Vladan, V. Božo, K., & Ivan, k. (2011). Analysis of Existing Practices for Quality Assurance in Distance Learning, **University of Keragujevac**, Serbia.

Warren, J. P. Gaskell, A. F. (2002). Tutors as learners: Overcoming barriers to learning ICT skills. In: **The European Conference on Educational Research**, ECER September 2002, and Lisbon, Portugal. Available at: oro.open.ac.uk/10288/1/Warren_Gaskell_ECER_02_09V.

Zhang, W. (2013). Private supplementary tutoring received by grade 9 student's in Chongqing, China: Determinants of demand, and policy implications. PhD dissertation, **The University of Hong Kong**.

Conceptual framework of entrepreneurship clinic with a focus on non-formal education

Abstract:

The present study was conducted with the focus on non-formal education, especially the set of skills training provided in the Technical and Vocational Education Organization with a mixed approach. The research method was fundamental in terms of purpose and in terms of how to collect information at two levels of quality, the approach of Strauss and Corbin (1998) and quantitative (descriptive survey type). The statistical population of the study includes all university professors in the field of entrepreneurship, graduates and students in the field of entrepreneurship, organizational managers in charge of employment and entrepreneurship, as well as entrepreneurs. The data collection tool was structured in the qualitative part of the interview, the data analysis of which was coded (open, axial and selective) on a sample of 15 people, selected by snowball sampling method and interviewed with them to assess the validity of this. The research was based on the opinions of experts consisting of 8 activists in the field of entrepreneurship and education. In addition, the final model was sent to this group for review and their opinions were used to summarize the research. There are four indicators of validity, trust, verifiability and transferability as a subset. The questionnaire used Cronbach's alpha method, which brought α more than 0.74 for the target areas, which means that they have the necessary reliability. In a small part of the statistical population of this study, including staff managers and entrepreneurship experts and skill trainings in North Khorasan, 175 people were selected by simple random sampling method and based on the minimum intelligent least squares software, at an error level of 05%, 120 people. They were selected as a research sample. The results showed that the component of clinical (skill) technical and professional education with 5 categories (economic, cultural, social, organizational, educational) and with an impact factor (0.982), the component of Internet (virtual) university with 5 categories (localization). Technology, law, science and technology, educational technology) and impact factor (0.761) and finally the component of private education with 5 categories (individual, interpersonal, management, media, behavioral-psychological) and impact factor (0.491 / 0) are the most important factors affecting non-formal education and the initial theory of establishing an entrepreneurship clinic with a focus on non-formal education based on the above categories was developed and interpreted as a conceptual model.

Keywords: Entrepreneurship Clinic, Informal Education, Skills training

